

1. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΤΑΣΗ Η ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΜΙΖΕΡΙΑ;

Μέσο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/10/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/10/2013

Σελίδα: 55

Το θέατρο είναι τέχνη, αισθητική απόλαυση, ανάταση, ακόμη και όταν θίγει τα πλέον επίκαιρα, κοινωνικά ή πολιτικά θέματα. Το θέατρο δημιουργεί μυσταγωγία. Οι δύο παραστάσεις που παρουσιάζονται στη συνέχεια βρίσκονται, κατά τη γνώμη μου, στα δύο άκρα.

Κ.Π. Καβάφης-Α. Ταρκόφσκι-Χ. Μίλερ: «Κουαρτέτο Οφηλία»

■ **Ιδέα-μουσική:** Παναγιώτης Βελιανίτης
■ **Σκηνοθετική επιμέλεια:** Θεόδωρος Τερζόπουλος
■ **Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, Θέατρο Αιγυ**

«Κουαρτέτο Οφηλία»

«Αόρατη Ολγα»

Μουσική ανάταση ή ρεαλιστική μίζερια;

Η μουσική περφόρμανς του Π. Βελιανίτη ανέβηκε στην Αθήνα, πριν από τη διεθνή περιόδου της, στο πλαίσιο της Επετηρίου «με μουσικές εξαισεις, με φωνές» για τα 150 χρόνια από τη γέννηση του Κ.Π. Καβάφη που διοργάνωσε το

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ

Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών. Τέσσερα ποιήματα, δύο του Καβάφη, «Τα παράθυρα» σε αγγλική εκδοχή και «Τα τείχη» στα ελληνικά, ένα του Αρσένι Ταρκόφσκι «Τα πρώτα ραντεβού» και ένα του Χάινερ Μίλερ, η «Οφηλία», από τη «Μηχανή Άμλετ», συνθέτουν τη μουσικοφωνητική παράσταση με τη σύμπραξη της μεγάλης Ρωσίδας Λυρικής ερμηνεύτριας, με διάσημες επιδόσεις σε έργα προκλασικών και σύγχρονων μουσικών (όπως του Τζον Κίτζ), Ναταλία Ποεντινόνκοβα.

Ο Βελιανίτης, στη μουσική παράδοση του Κίτζ και του Γιώργου Απέργη αλλά και των παραστάσεων του Ρ. Ουίλσον, δημιουργεί μουσικά και ηχητικά περιβάλλοντα όπου η φωνή εμπλέκεται ως ακόμη ένα όργανο με την παρουσία του εκτελεστή θεατροποιημένη εδώ υπό την επιμέλεια του Θεόδωρου Τερζόπουλου, όπου το σώμα, η κίνηση, η έκφραση γίνονται ρυθμός και συντονιστής ήχων.

Το νόημα

Η πολυγλωσσία της παράστασης «Κουαρτέτο Οφηλία» δημιουργεί αφορμή για διαφοροποίηση ύψους και προσωδίας, αλλά και αιτία αναμέτρησης με το νόημα: οι λέξεις των ποιημάτων, όταν δεν ακούγονται καθαρά, ακνο-

φαίνονται πίσω από τη φωνητική τους ποιότητα. Η εναλλαξιμότητα μεταξύ αντιληπτού νοήματος και ήχου αναγκάζει τα σημαίνοντα και τα σημασιόμενα των ποιημάτων να δημιουργούν νέες συνθέσεις, νέες σημασίες, αβεβαιότητες ή ανακαλύψεις, θέτοντας επί τάπητος την ίδια την ουσία της σύγχρονης επικοινωνιακής ασυνεννοησίας.

Όστόσο, πέρα από την οντολογική διάσταση που δημιουργεί η αναμέτρηση με τη φωνή και τη σύμφωνη ως ηχητικά ανάλογα της ύλης και της σκέψης, η ηλεκτρονική μουσική του Βελιανίτη, με τη ζωντανή επεξεργασία της φωνής με σύγχρονα μέσα κάνουν τις φωνές να πολλαπλασιάζονται, να δημιουργεί παρηχρήσεις κ.ά., δημιουργεί ένα επιτελεστικό περιβάλλον βυζαντινής τελετουργίας, άθελα αναλογιστκά ότι μια τέτοια

μουσικοφωνητική ερμηνεία θα μπορούσε κάλλιστα να συνοδεύει χορό αρχαίας τραγωδίας.

Η παράσταση

Το όλο σκηνικό στίσιμο δεν ήταν άμοιρο της βαθύτερης μυσταγωγίας που προκαλούσε το άκουσμα. Οι πρισματικές λωρίδες φωτισμού (Θ. Τερζόπουλος-Κ. Μπεθάνης) στο βάθος της σκηνής του θεάτρου Αιγυ, που αυξάνονταν καθώς η περφόρμανς προχωρούσε, τα ορθογώνια-οθόνες στους πλαϊνούς τοίχους όπου προβαλλόταν η σκιά της ερμηνεύτριας και συνομιλούσαν με το οριζόντιο ορθογώνιο πάνω στο οποίο η ίδια πατούσε, προκαλούσαν περίεχνες φωτοσκιάσεις. Το κόκκινο φόρεμα που σχεδίασε η Λουκία, με το βαρύτιμο μαντί που κύλησε σταδιακά από τους ώμους ως να το επέβαλλαν οι κινήσεις των χεριών, συνέβαλε με τη σειρά του στην όλη αίσθηση τελετουργικού δράματος.

Η όλη περφόρμανς υπήρξε κατά τη γνώμη μου μια ύψιστης αισθητικής αξίας εμπειρία, που

σπάνια έχουμε την ευκαιρία να απολαμβάνουμε στα αθηναϊκά δρώμενα.

Ξένος

Γιάννης Τσίρος, «Αόρατη Ολγα»

■ Σκηνοθεσία: Γιώργος Παλούμης

Λένα Κιτσοπούλου, «Αουστρας ή η Αγριάδα»

■ Σκηνοθεσία: Γιάννης Κалаβριανός

Θέατρο Θροσείον

Για τρίτη φέτος χρονιά επανέρχεται η εμπορική επιτυχία των δύο μονόπρακτων υπό το γενικό τίτλο «Ξένος», που πέρσους ανέβηκε και στο Εθνικό Θέατρο. Μια παράσταση που φιλοδοξεί να θέσει το θέμα της υποδοχής των ξένων στην Ελλάδα, παράνομων Ανατολικοευρωπαίων μεταναστών ή απλών Δυτικοευρωπαίων τουριστών. Αναρωτιέται κανείς σε τι οφείλεται η εμπορική ανταπόκριση που γνωρίζει η παράσταση των δύο αυτών νεοελληνικών έργων γνωστών σύγχρονων συγγραφέων, όταν ελάχιστο από το πραγματικό ταλέντο τους διοχετεύεται στα μονόπρακτα αυτά.

Ολγα

Πριν από κάποια χρόνια (2009) στη Συνάντηση Νέων Δημοσίων στους Δελφούς είχε ανεβεί το έργο «Νάντια» που είχε

δραματουργικά επεξεργαστεί (και όχι «γράψει») πάνω σε αληθινές μαρτυρίες γυναικών θυμάτων trafficking η Μαρία Παπαλέξη και είχε σκηνοθετήσει ως «παραστάση σε εξέλιξη» ο Δαβίδ Μάλτεζε, με ερμηνεύτρια τη Μιλάνα Γιουσούποβα. Η αλήθεια των κειμένων, η αποσπασματικότητα της ιστορίας που δημιουργούσε χαρακτηριστές, η αυθεντικά παραφθαρμένη εκφορά των ελληνικών από την πρωταγωνίστρια συνετέλεσαν στην πραγματική δύναμη της παράστασης. Εκτοτε, το φλέγον ζήτημα έχει απασχολήσει πολλούς καλλιτέχνες.

Η «Αόρατη Ολγα» του Γ. Τσίρου, που επίσης διατείνεται με προβολή ότι στηρίζεται σε αληθινά γεγονότα, δεν διαθέτει καμιά αυθεντικότητα παρά μόνο την απόπειρα της Λένας Παπαληγούρα να μιλάει με βαριά «λάμδα» και υγρά «νι», αλλά χωρίς συνέπεια. Κατά τα άλλα, ο περιγραφικός ρεαλισμός δημιουργεί εκκωφαντικά δραματουργικά κενά και έντονες ανακολουθίες σε χαρακτήρες και καταστάσεις, που εντείνονται από επιδερμικό παίξιμο όλων των ηθοποιών: ο Βασίλης Καραμπούλας σε διαφορετικούς ρόλους εμφανίζεται πανομοιότυπος, ο Γιώργος Τσουράς παίζει ανέκφραστος, με πειστικότερο από όλους μόνον τον Γρηγόρη Γαλάτη που φτιάχνει ικανοποιητικά εικόνες του «ναβατζή» της, υπό συνεχή εκμετάλλευση και με τα διαφορετικά ονόματα, δεκαοκτάχρονης Ολγας από τη Βουλγαρία.

Αουστρας

Η αναμονή της επίσκεψης ενός τυχαίου Γερμανού τουρίστα στο σπίτι τριών Ελλήνων αποτελεί την υπόθεση του μονόπρακτου της Λένας Κιτσοπούλου, που δεν παύει να καυτηριάζει τις περιβόητες «αρετές» των Ελλήνων. Εδώ, η κυδαία γλώσσα τους σταδιακά αποδεικνύει την υπέρπουσα, ίσως και ασυνείδητη, φασιστική τους νοοτροπία, η οποία αναδιπλασιάζεται με τη κυδαία έως και τρομοκρατική συμπεριφορά τους απέναντι στο Γερμανό που αδυνατεί να προφέρει τα γράμματα της ελληνικής αλφαβήτας, τα ελληνικά.

Η Χρύσα Σππλιώτη είχε γράψει και ανεβάσει το 2007 το έργο «Φωτιά και νερό», με την περίπτωση Ιρακινού να εκβιάζει έναν Δυτικό δέσμο στο σπίτι του για να μάθει την αρβητική ιστορία. Με ανατροπές, με ευαισθησία. Εδώ, αντίθετα, ο καταγιγισμός φωνασκιών, το επίσης επιδερμικό παίξιμο των ίδιων ηθοποιών χωρίς κινησιακό έλεγχο, παρέπεμπαν σε ερασιτεχνική παράσταση. Ή σε τηλεοπτική φούσκα. Με άλλα λόγια, σε κακό θέατρο, ανεξάρτητα από τις πιθανότητες αγαθές προθέσεις. Κρίμα.

«Αουστρας η η Αγριάδα»